

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ
ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА
МЕСЕЦ ДЕКЕМВРИ 2023 г.**

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ за 2023 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** за 2023 г. са в размер на **67 057,9 млн. лв., което представлява 96,5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2023 година²**. Следва да се отбележи, че приходите по КФП са по-ниски от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2023 г., основно поради забавянето на вторият транш за България по Плана за възстановяване и устойчивост, който се очаква да постъпи през 2024 г. В частта на данъчните приходи превишение на годишните разчети се отчита при повечето данъци и осигурителни вноски, с изключение на приходите от ДДС от внос, мита и корпоративни данъци. Приходите от ДДС от внос и мита бяха негативно засегнати от текущата конюнктура на цените на суровия петрол, внесен за преработка, курсът на щатския долар, както и намалелите количества на внесените стоки, пораждащи ДДС, в т.ч. на суровия петрол. Въпреки, че приходите от ДДС при вътреобщностни придобивания отчетоха силно възстановяване през втората половина на годината те не можаха да компенсират изоставането при ДДС от внос и нетните постъпления от ДДС за годината останаха под годишните разчети. Постъпленията по КФП нарастват номинално с 2 269,1 млн. лв. спрямо отчетените за 2022 г., като основен принос за този ръст имат данъчните приходи.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **52 324,2 млн. лв.**, което представлява 98,4 % от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 5 541,2 млн. лв. (11,8 %) спрямо отчетените за предходната година, като формират 78,0 % от общите постъпления по КФП. В частта на данъчните приходи по КФП, при съпоставка с предходната година, постъпленията от преки данъци нарастват с 12,9 % (1 282,4 млн. лв.), социално и здравноосигурителни вноски нарастват с 13,8 % (1 889,8 млн. лв.), други данъци³ нарастват със 73,1 % (1 154,7 млн. лв.) и косвените данъци отчитат ръст от 5,6 % (1 214,3 млн. лв.). За отчетеното подобрене при косвените данъци основен принос имат приходите от акцизи и от ДДС от сделки в страната и вътреобщностни придобивания (ВОП), като подобрието от предходните месеци продължи и през декември. Изпълнението на ДДС от страната и ВОП спрямо разчетите по ЗДБРБ за 2023 г. е 100 %. Изоставането при ДДС от внос от първото полугодие на 2023 г. не беше изцяло компенсирано.

Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 11 206,2 млн. лв., което представлява 96,4 % от разчета за 2023 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 22 755,8 млн. лв., което представлява 97,2 % от предвидените в ЗДБРБ за 2023 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 2 734,7 млн. лв. (в т. ч. 949,2 млн. лв. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система"), което представлява 102,6 % спрямо годишния разчет. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са в размер на 15 627,4 млн. лв. или 101,0 % спрямо разчета за 2023 година.

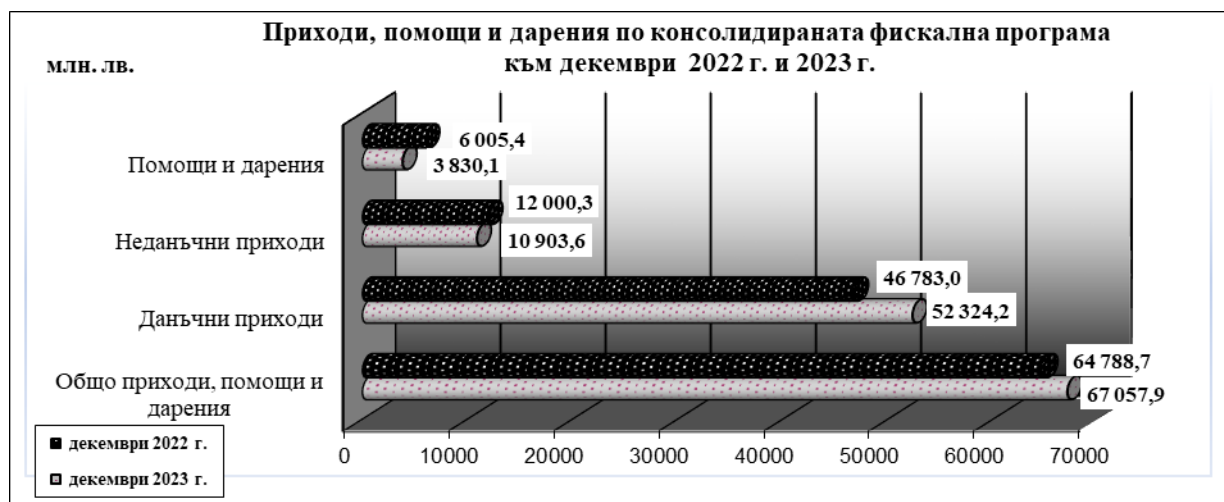
¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2023 г. (обн., ДВ., бр. 66 от 01.08.2023 г.).

³ При съпоставката с предходната година следва да се отчете базов ефект при приходите от други данъци от постъпващи от началото на 2023 г. целеви вноски във Фонд "Сигурност на електроенергийната система" (ФСЕС) от производителите и търговците на електрическа енергия, в изпълнение на § 8 от ПЗР на Закона за прилагане на разпоредби на ЗДБРБ за 2022 г., ЗБДОО за 2022 г. и ЗБНЗОК за 2022 г., респективно § 3 от ПЗР на ЗДБРБ за 2023 г., както и от приходи от задължителна временна солидарна вноска за генерираните свръхпечалби, съгласно чл. 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията, които започнаха да постъпват от декември 2022 г.

Неданъчните приходи⁴ са в размер на **10 903,6 млн. лв.**, което представлява 97,8 % от годишните разчети и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. В частта на неданъчните приходи към края на декември 2023 г. са постъпили 1 554,3 млн. лв. приходи от дивидент за държавата от държавни предприятия.

Приходите от **помощи и дарения** за 2023 г. са в размер на **3 830,1 млн. лв.**, като се отчита спад с 2 175,3 млн. лв. спрямо 2022 г. При съпоставката с предходната година в частта на постъпленията от помощи и дарения следва да се има предвид постъпилия през месец декември 2022 г. първи транш по Плана за възстановяване и устойчивост, в размер на 2 677,4 млн. лева.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2023 г. възлизат на **72 677,3 млн. лв.**, което е 98,1 % от годишните разчети. В номинално изражение разходите нарастват спрямо 2022 г. с 6 565,0 млн. лв. (9,9 %). В отделните разходни показатели най-значително нарастване има при капиталовите разходи, социалните разходи, както и в частта на разходите за персонал. За разлика от предходни години, когато капиталовите разходи бяха значително по-ниски от заложените в разчетите към годишния закон за бюджета, през 2023 г. капиталовите разходи и трансфери надвишават плана за годината, основно поради нарастването на инвестиционните разходи по сметките за средства от ЕС поради сроковете за разплащане на проектите и програмите за програмния период 2014-2020 г., както и поради по-високите разходи по общинските бюджети и държавния бюджет, вкл. и поради финансирането за Инвестиционната програма за общински проекти. Съпоставено с 2022 г. капиталовите разходи нарастват номинално с 3 496,0 млн. лева.

Нелихвените разходи към декември 2023 г. са в размер на 69 996,7 млн. лв., което представлява 98,8 % от годишния разчет. **Текущите нелихвени разходи** са в размер на 60 729,8 млн. лв. **Капиталовите разходи** (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 9 202,7 млн. лв. **Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина** са в размер на 64,2 млн. лв. **Лихвените плащания** са в размер на 830,8 млн. лв. (100,8 % спрямо планираните за 2023 година).

⁴ За периода юли – декември 2022 г. в изпълнение на разпоредбата на §24 от ПЗР на ЗДБРБ за 2022 г. в частта на неданъчните приходи по бюджета на ФСЕС постъпиха целеви вноски в размер на 3,2 млрд. лв., с които се финансира изплащането на компенсации към небитовите крайни клиенти на електрическа енергия по §23 от ПЗР на ЗДБРБ за 2022 г. в частта на разходите за субсидии за нефинансови предприятия. Към края на декември 2022 г. постъпленията, респективно разходите, бяха в размер на 3,2 млрд. лв. Поради обстоятелството, че през 2023 г. действа различна нормативна база, при съпоставката с предходната година в частта на неданъчните приходи и разходите за субсидии за нефинансови предприятия следва да се отчете базов ефект от действащото законодателство през 2022 г. и 2023 г.

Разходите по КФП по основните разходни групи за 2022 г. и 2023 г. са представени на следната графика:

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.12.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **1 849,9 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770 на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нерещиклираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база БНД и Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от ДДС).

На база на данните от месечните отчети **бюджетното салдото по КФП за 2023 г.** е дефицит в размер на 2,9 % от прогнозния БВП, като той се формира от дефицит в размер на 2,8 % от прогнозния БВП по националния бюджет и дефицит в размер на 0,1 % от прогнозния БВП по европейските средства. Салдото по КФП съответства на изискването на фискалното правило по смисъла на чл. 27, ал. 4 от Закона за публичните финанси. Предварителните данни сочат, че е постигнато подобрение спрямо заложеното целево ниво на индикативното салдо по КФП в очакваното изпълнение за 2023 г. към Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза 2024-2026 г., което е дефицит в размер на 3% от прогнозния БВП.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.12.2023 г. е **13,4 млрд. лв.**, в т.ч. 10,9 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 2,5 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Информация за структурата и вида на разходите за месец декември 2023 г.

Традиционно през месец декември са концентрирани значителни по размер разходи, които превишават отчетените през предходните месеци на годината. През последните 20 години, без изключение, включително и за годините, за които в годишен план е отчетен бюджетен излишък, размерът на разходите през месец декември е съществен. Статистическите данни на Министерството на финансите показват, че през всичките години след 2000 г. бюджетните разходи по КФП за декември превишават постъпленията за месеца и на месечна база е отчетен дефицит по КФП. Основните причини за това са:

- сезонният характер на редица разходи и тяхното нарастване през есенно-зимния период в рамките на одобрените разходи за годината;
- сезонност при капиталовото строителство и ремонта на инфраструктурни обекти, във връзка със строителния сезон и процедурите по ЗОП;
- реструктуриране на разходите и одобряване на допълнителни разходи за приоритетни политики, мерки и проекти;
- одобряване на допълнителни разходи с решение на Народното събрание и/или с актуализация на бюджета и други.

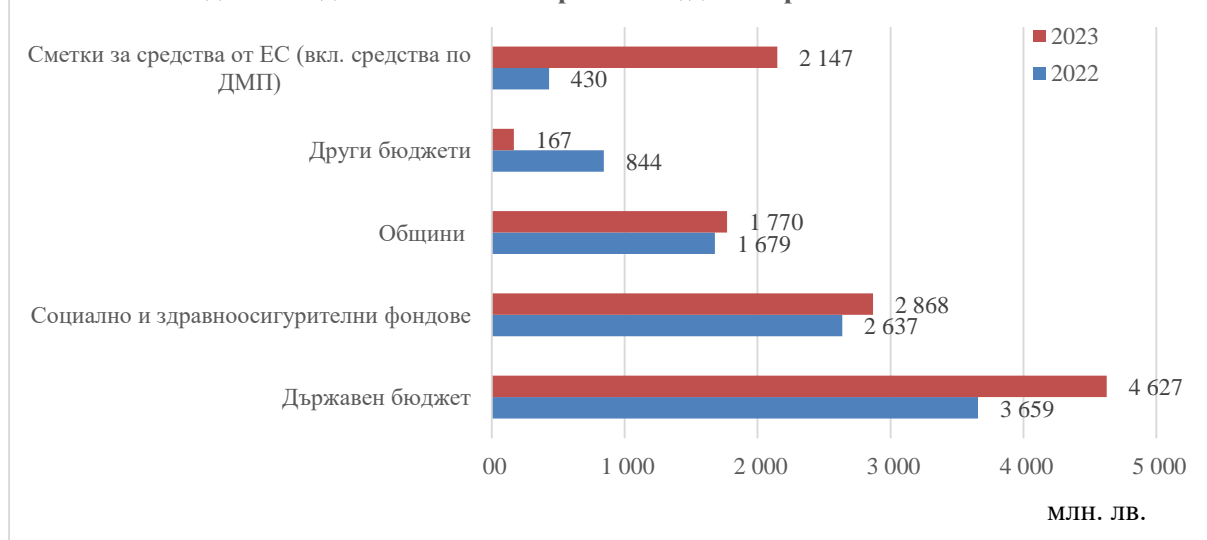
На база на отчетите за касовото изпълнение на бюджетите на ПРБ към месец декември 2023 г. общо разходите и вноската в общия бюджет на ЕС по КФП на месечна база за месец декември възлизат на 11 579,3 млн. лв., което означава, че през месеца са извършени 15,6 на сто от общо отчетените разходи за годината. Разходите за декември са близо два пъти по-високи от екстраполацията на пропорционално средномесечното разпределение на разходите, което съответства на 8,33 на сто от разходите да се извършват за един календарен месец. Такова струпване на разходи в края на бюджетната година е традиционно и се наблюдава с малки изключения през последните 20 години. Една от рекордните в това отношение години е 2007 г., когато през декември са изхарчени близо 21 на сто от планираните с разчетите към закона за бюджета за тази година разходи, което означава, че през декември 2007 г. са изразходвани малко над една пета от всички планирани разходи за година.

Основната част (64,7 %) от всички разходи за месец декември 2023 г. (11,6 млрд. лв.) са извършени в две бюджетни системи – държавен бюджет (40,0 % от разходите за декември) и бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (главно бюджетите на ДОО и НЗОК) - 24,8 процента . Следват разходите по сметките за средства от ЕС (18,5 %), разходите по бюджетите на общините (15,3 %) и разходите по други бюджети (бюджетите по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от Закона за публичните финанси) – 1,4 процента.

Относителен дял на разходите по бюджетни системи в общите разходи по КФП за декември 2023 г.

Разходи по бюджетни системи през месец декември 2022 г. и 2023 г.

Най-съществено нарастване на разходите се отчита при разходите по сметките за средства от ЕС и разходите по държавния бюджет. Разходите по сметките за средства от ЕС нарастват близо пет пъти (номинално нарастване с 1,7 млрд. лв.) спрямо декември 2022 г., което се дължи на по-високите разходи във връзка с приключване на проектите за програмен период 2014-2020 г. Разходите по държавния бюджет нарастват номинално с 26,4 на сто (близо 1 млрд. лв.) спрямо декември 2022 г. основно поради по-високите разходи на МРРБ и Министерство на отбраната. Умерено номинално нарастване се отчита при разходите на социално и здравноосигурителните фондове и разходите по общинските бюджети, докато разходите по бюджетите по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от Закона за публичните финанси намаляват съществено, поради по-ниските разходи на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ за изплащане на компенсации за високите цени на електрическата енергия извън регулирания пазар, вкл. и инструмента SAFE на ЕС.

С най-висок относителен дял (40,0 %) в общите разходи по КФП за месец декември 2023 г. са разходите по държавния бюджет, които са в размер на 4 627.2 млн. лв. и нарастват с близо 1 млрд. лв. спрямо декември 2022 г. Основен принос за този ръст имат разходите към сметката за чужди средства на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (1,2 млрд. лв.), които са предназначени за реализиране на Инвестиционната програма за общински проекти и имат за цел подобряване на инфраструктурата в общините и привличане на повече частни инвестиции, подобряване на качеството на живот на българските граждани и съответно стимулиране на икономическия растеж в средносрочен план. По този начин ще се осигури финансиране при равни условия за общините. Заедно с това, новият подход при тази програма дава предвидимост за общините по отношение на капиталовото планиране, както и подобрява прозрачността при изпълнението на инвестиционните програми. Ако изключим тази програма, разходите по държавния бюджет за 2023 г. биха били по-ниски от отчетените за декември 2022 г. През месец декември са извършени и редица други плащания за инфраструктурни проекти по бюджета на МРРБ, а именно за изграждането на автомагистрала "Струма" Лот 3.1 от км 359+000 до км 366+000 и от км 370+400 до км 376+000, Тунел „Железница“ и укрепване и обезопасяване на свлачище в участъка; за модернизация на Път I-8 "Калотина-СОП" от км 1+000 до км 15+500 и етапна връзка; строителство на автомагистрала "Европа" от км 32+447.20 до км 48+903; за модернизация на Път I-1 (E79) „Видин - Ботевград“ по три обособени позиции: за Обособена позиция №1 „Път I-1 „Видин - п.в. Макреш“ от км 3+757 до км 33+400; за проектиране и строителство на обект: "Път I-1 (E79) "Мездра - Ботевград" Лот 2 от км 161+367 до км 174+800; за строителство на автомагистрала Хемус за Участък 3 от края на пътен възел „Каленик“ (пресичане с път III-3005) до пресичането с път II-35, включително пътен възел „Плевен“ от км 122+260; за ремонт на мостово съоръжение на Път

Ш-667 „Плодовитово – Асеновград“; за мост над р. Марица при км 6+832“ и други. Разходите на друг първостепенен разпоредител с бюджет, при който се отчита значително нарастване на разходите и съответно заема значителен относителен дял в разходите по държавния бюджет за 2023 г. са по бюджета на Министерството на отбраната по различни инвестиционни програми, в т.ч. за придобиване на ново въоръжение и изграждане на инфраструктура за въоръжените сили на Република България, включително значително по размер плащане по проекта за придобиване и поддръжка на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи. Разходите по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и по бюджета на Министерството на отбраната за декември 2023 г. формират над 50 на сто от общите разходи по държавния бюджет за този период.

На второ място по относителен дял в общите разходи по КФП за декември 2023 г. се нареждат разходите по бюджетите на социалноосигурителните фондове (главно ДОО и НЗОК), които представляват основно разходи за пенсии, текущи помощи и обезщетения за домакинствата (обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване и др., обезщетения при бременност и раждане, обезщетения за отглеждане на малко дете, обезщетения при безработица и др.), здравноосигурителни плащания и др. Те представляват 24,8 на сто от всички разходи по КФП през декември 2023 г. и са в общ размер на 2 867,7 млн. лева. Най-голям относителен дял в разходите на социалноосигурителните фондове заемат разходите за пенсии, които са в размер на 1 694,8 млн. лв., а съпоставено с декември 2022 г. нарастват номинално със 190,7 млн. лв. Основната причина за отчетените по-високи разходи за пенсии през декември 2023 г. оказва базовият ефект от увеличението на пенсиите от юли 2023 г. Нарастване се отчита и при здравноосигурителните разходи по бюджета на НЗОК – с 46,4 млн. лв., основно поради одобрените със Закона за бюджета на НЗОК за 2023 г. по-високи разходни параметри.

На следващо място по относителен дял в общите разходи по КФП (18,5 %) за декември 2023 г. са разходите по сметки за средства от ЕС. Както бе посочено спрямо декември 2022 г. те са близо пет пъти повече, като на месечна база за декември 2023 г. възлизат на 2 147,0 млн. лв. Следва да се има предвид че съгласно чл. 65 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и Съвета (Регламента) крайният срок, в който бенефициентите по оперативните програми, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за ПП 2014-2020, можеха да извършат разходите по изпълняваните от тях проекти бе 31.12.2023 г. Това е и причина за извършване на значителен обем разплащания през втората половина на 2023 г. и особено в края 2023 г. С цел усвояване на средства по програмите и успешно приключване на проектите бенефициентите положиха огромни усилия да бъдат своевременно извършени всички разходи по изпълняваните от тях проекти, а Управляващите органи да верифицират и предоставят (разплатят) договорената безвъзмездна финансова подкрепа към бенефициентите.

По-значимите от гледна точка на разходения финансов ресурс плащания по програмите, финансирани чрез сметката за средства на Европейския съюз на Националния фонд, са както следва:

- Инструмент SAFE на ЕС в подкрепа на малките и средните предприятия и уязвимите домакинства, които са особено засегнати от увеличените цени на енергията в контекста на войната в Украйна – 853,1 млн. лева;
- Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД – 204,6 млн. лева;
- Национална компания „Железопътна инфраструктура“ – 149,9 млн. лева;
- Метрополитен ЕАД – 134,6 млн. лева;
- Министерството на регионалното развитие – 60,2 млн. лева;
- Столична община – 50,5 млн. лева;
- Агенция „Пътна инфраструктура“ – 47,1 млн. лева;
- Министерството на здравеопазването – 33,5 млн. лева;
- Министерството на вътрешните работи – 20,9 млн. лева;
- ПУДООС – 17,2 млн. лева.

Разходите по **бюджетите на общините**, които формират 15,3 % от общите разходи по КФП за месец декември 2023 г. са в размер на 1 770,3 млн. лв. и нарастват номинално спрямо същия месец на 2022 г. с 90,9 млн. лв. По отделни икономически елементи на разходите най-значително нарастване се отчита при разходите за персонал. С най-висок относителен дял в разходите за персонал е този във функция „Образование“ (около 60%). Ръстът на средствата е свързан с традиционното изплащане през месец декември на коледни възнаграждения на персонала, зает в системата на образованието, както и на средства за възнаграждения по редица национални програми на МОН.

Следва да се отбележи, че съгласно Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор ръководителите на съответната бюджетна организация са тези, които отговарят за осъществяване на управление и контрол във всички ръководени от тях структури, програми, дейности и процеси при спазване на принципите за законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност при изразходването на публичния ресурс. Това съответно означава, че политиките в отделните сектори са отговорност на съответния първостепенен разпоредител с бюджет (ПРБ) в рамките на одобрените годишни размери, което на практика делегира отговорността за конкретните направления на разходите в отделните сфери на ресорните министерства, а на местно ниво - на кмета на съответната община. Поради тази причина конкретна информация за разходи по бюджета на съответния ПРБ се предоставя от съответния ръководител на бюджетна организация, която провежда политиката в съответната сфера.

В рамките на усилията на правителството за повишаване на прозрачността при разходването на публични средства в писмо на министъра на финансите до първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет бе предложено всички държавни органи, министерства, ведомства да публикуват на интернет страниците си кратък анализ за извършените разходи през месец декември 2023 г. с конкретните политики, програми, проекти и направления, за които са извършени разходите през този месец.

Министерството на финансите наблюдава и публикува информация за разходите по консолидираната фискална програма на агрегирано ниво, в т.ч. държавен бюджет, бюджети на общините (консолидирано), социално-осигурителни фондове, други бюджети по чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от Закона за публичните финанси (БНТ,БНР,БТА,ССА,ВУЗ,БАН, Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, ПУДООС и др.), както и сметки за средства от ЕС. В **Приложение 1** към месечния бюлетин е представена агрегирана информация за разходите за месец декември по държавния бюджет, вкл. по отделни ПРБ по държавния бюджет и централния бюджет, както и консолидирано за разходите по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове, бюджетите на общините, по други бюджети, извън посочените, както и разходите по сметки за средства от ЕС.

II. Изпълнение на държавния бюджет⁵ за 2023 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁶ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2023 г.	Отчет 2023 г.	Изпълнение спрямо ЗДБРБ 2023 г.
Общо приходи, помощи и дарения	40 810,6	39 786,3	97,5%
-Данъчни приходи	35 559,4	34 351,0	96,6%
Корпоративни данъци	5 510,0	5 001,0	90,8%
ДДФЛ	6 100,0	6 189,8	101,5%
ДДС	17 005,0	16 225,8	95,4%
Акцизи	5 939,0	6 148,0	103,5%
Данък в/у застрахователните премии	57,5	59,4	103,3%
Мита и митнически такси	405,0	322,7	79,7%
Други данъци	542,9	404,4	74,5%
-Неданъчни приходи	5 250,7	5 430,0	103,4%
-Помощи и дарения	0,5	5,3	
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	46 826,6	45 061,4	96,2%
- <i>Нелихвени разходи</i>	21 336,8	18 785,5	88,0%
Текущи	17 769,2	14 828,6	83,5%
Предоставени тек. и капит. трансфери за чужбина	20,7	21,4	103,4%
Капиталови	3 546,9	3 935,6	111,0%
- <i>Лихви</i>	784,1	782,2	99,8%
По външни заеми	667,2	665,0	99,7%
По вътрешни заеми	116,9	117,1	100,2%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁷	131,4		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	22 531,9	23 643,9	104,9%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	2 042,4	1 849,9	90,6%
Бюджетен баланс	-6 016,0	-5 275,2	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет за 2023 г. е **39 786,3 млн. лв.**, което представлява 97,5 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2023 година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет за 2023 г. е **34 351,0 млн. лв.**, което представлява 96,6 % изпълнение на годишните разчети. В сравнение с 2022 г. постъпленията в групата нарастват с 2 671,7 млн. лева (8,4 %).

✓ Преки данъци

Приходите в групата на преките данъци са в размер на **11 190,8 млн. лв.** или 96,4 % от планираните за годината, като съпоставени с предходната година постъпленията нарастват с 1 279,7 млн. лв. (12,9 %). Повишението се дължи основно на значително по-високите приходи от данъците върху доходите на физическите лица.

Приходите от *корпоративни данъци* за 2023 г. са в размер на 5 001,0 млн. лв. или 90,8 % от годишния план. Сравнени с данните към месец декември на предходната година постъпленията нарастват с 408,4 млн. лв. (8,9 %). Ръстът в изпълнението на приходите от корпоративни данъци за 2023 г. е следствие основно на по-високите с 258,1 млн. лв. (117,9 %) приходи от корпоративен данък от финансови институции спрямо предходната година. Повишението на приходите от този вид данък е в резултат на реализираната през 2023 г. по-

⁵ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁶ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁷ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

висока печалба в банковия сектор и отчита най-високите нива до момента, както в стойностно изражение, така и в процент спрямо предходен период.

Съпоставено с разчетите към ЗДБРБ за 2023 г. постъпилите приходи от корпоративни данъци остават по-ниски, което се дължи на по-амбициозните цели, които бяха заложени за годината. Данните към полугодieto на 2023 г. показваха, че декларираните авансови вноски, съгласно чл. 87а от ЗКПО (в срок от 1 март до 15 април), които данъчно задължените лица правят въз основа на прогнозната данъчна печалба за текущата година, отбелязват ръст от 26,6 % (в т.ч. при месечните авансови вноски ръстът е 29,0 %, а при тримесечните - 14,2 %). Законът предвижда възможност за промяна на размера на авансовите вноски чрез подаване на декларация по чл. 88 от ЗКПО до 15 ноември на текущата година, в случаите когато данъчно задължените лица смятат, че авансовите вноски ще се отличават от дължимия годишен корпоративен данък. В следствие на това, към края на годината ръстът на декларирания общ размер на авансовите вноски е променен и значително се забавя (до 6,6 %) като е близо 4 пъти по-нисък от този към полугодieto (при тримесечните авансови вноски се отчита намаление спрямо предходната година). Този спад определя и по-ниските постъпления от корпоративен данък за последните месеци на годината.

В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 92,3 млн. лв., като съпоставено с 2022 г. приходите намаляват с 1,8 млн. лв. (1,9 %). Постъпленията от данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица зависят от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по разпределение на фирмена собственост в страната.

Приходите от **данъци върху доходите на физически лица** са в размер на **6 189,8 млн. лв.** или 101,5 % спрямо заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 871,3 млн. лв. повече или 16,4 % ръст спрямо предходната година.

Върху размера на данъчните постъпления от ДДФЛ основно влияние имат икономическата активност и развитието на пазара на труда, както и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недекларирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и тематичните кампании за контрол, провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към декември 2023 г. са 5 049,7 млн. лв., 98,8 % от годишните разчети. Тези приходи нарастват с 691,6 млн. лв. (15,9 %) в сравнение с предходната година.

Нивото на заетостта и на безработицата в страната, както и високият номинален ръст на средната работна заплата през третото тримесечие на 2023 г. са едни от основните фактори за нарастването на данъчните приходи от трудови правоотношения.

Допълнително влияние за нарастване на данъчните постъпления оказва и приетото от правителството увеличение от 1 януари 2023 г. на минималната работна заплата за страната от 710 лв. на 780 лв. (9,9 %), както и увеличението на разходите за персонал в някои от бюджетните системи.

Ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември 2022 г. и чрез подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2022 г., както и авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2023 година, оказва въздействие в посока намаление върху приходите от трудови правоотношения през отчетната година.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори, еднолични търговци и др.) приходите от данъка към декември 2023 г. са в размер на 464,9 млн. лв., което е 97,6 % от годишния разчет. За отчетния период са постъпили с 5,2 млн. лв. (1,1 %) повече приходи спрямо 2022 година. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДФЛ (дължим данък за донасяне или

надвнесен данък) и дължимите авансови вноски. Влияние върху приходите от тази група данъци за отчетния период оказва и ползването на данъчните облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДДФЛ в увеличен размер за доходите, придобити през 2022 и 2023 година.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци са в размер на 675,1 млн. лв., 131,4 % спрямо годишния разчет. За отчетния период са постъпили със 176,0 млн. лв. (35,3 %) повече приходи спрямо предходната година. Ръстът на тази група данъци се дължи на по-високите приходи от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица (37,8 %), които са резултат, както от отчетените по-добри финансови резултати от нефинансовите предприятия през 2022 г., така и от предприетите законодателни и контролни мерки. Влияние върху изпълнението на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП от 2022 г. за проверка на касови наличности. Контролните действия са насочени приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.), и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане или до наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми. От 1.09.2023 г. в Закона за ограничаване на плащанията е приета разпоредба плащанията на територията на страната на дивиденти, със стойност равна на или надвишаваща 1000 лв., да се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, в резултат на което се очаква постъпленията от данъка върху дивидентите да нараснат.

Постъпленията от *окончателния данък върху доходите от лихви по банкови сметки на местните физически лица* към 31.12.2023 г. са в размер на 0,1 млн. лв. (съгласно изменения в ЗДДФЛ данъкът върху доходите от лихви по банкови сметки е отменен, считано от 01.04.2022 година).

✓ Косвени данъци

Приходите от **косвени данъци** за 2023 г. са в размер на **22 755,8 млн. лв.** или 97,2 % от годишния разчет. Сравнени с данните за предходната година постъпленията нарастват с 1 214,3 млн. лв. (5,6 %).

Приходите от ДДС са в размер на **16 225,8 млн. лв.**, което представлява 95,4 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 година. Съпоставени с 2022 г., приходите от ДДС нарастват с 894,4 млн. лв. (5,8 %), в резултат на по-високите приходи от ДДС от сделки в страната и вътреобщностни придобивания.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към декември 2023 г. е 6 021,6 млн. лв., като намаляват с 16,8 % (1 212,2 млн. лв.) спрямо предходната година и представлява 88,6 % от годишните разчети за 2023 г. Влияние върху динамиката на приходите от ДДС при внос през периода оказват и средните борсови цени (в долари) на суровините, които формират основна част от вноса от трети страни. Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), през 2023 г. се наблюдава понижение при всички групи стоки. Върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва и възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец декември 2023 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 1 340,7 млн. лв., което е с 340,9 млн. лв. по-малко спрямо 2022 г., като се регистрира спад от 20,3 %. С най-значителен дял, според размера на неначисления ДДС при внос през 2023 г., се открояват следните три групи стоки: руди, шлаки и пепели – 777,5 млн. лв. (намаление със 161,9 млн. лв., 17,2 %), мед и изделия от мед – 244,4 млн. лв. (намаление с 9,3 млн. лв., 3,6 %) и чугун, желязо и стомана – 138,3 млн. лв. (намаление с 66,0 млн. лв., 32,3 %).

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* към декември 2023 г. възлизат на 10 204,2 млн. лв. или изпълнение 100% на годишния разчет. Сравнени с данните за предходната година постъпленията нарастват с 26,0 % (2 106,6 млн. лв.).

Ефективно внесенят ДДС по сметките на НАП се формира от данък по справки-декларации от сделки в страната и ВОП и допълнително внесени суми, разкрити с данъчно-ревизионни актове при ревизии. За 2023 г. ефективно внесенят ДДС от сделки в страната и ВОП възлиза на 20 602,6 млн. лв. и спрямо предходната година се увеличава с 908,1 млн. лв. (4,6 %). От тях по ревизионни актове са постъпили 265,7 млн. лв. или със 17,3 млн. лв. (7,0 %) повече от отчета за 2022 година. Декларираният ДДС за възстановяване зависи от размера на износа и извършените инвестиции. Регистрираните лица по ДДС упражняват право на данъчен кредит чрез приспадане по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС или чрез ефективно възстановяване от данъчната администрация след определения срок. Приспаднатият данък за 2023 г. е 928,8 млн. лв. и е с 51,9 млн. лв. (5,3 %) по-малко спрямо 2022 г. Възстановеният данък възлиза на 10 398,4 млн. лв., като намалява с 1 198,5 млн. лв. (10,3 %) на годишна база. Дължимите суми, подлежащи на възстановяване към 31.12.2023 г. са в размер на 77,3 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **6 148,0 млн. лв.**, което е 103,5 % спрямо планираните със ЗДБРБ за 2023 г. Съпоставени с предходната година приходите от акцизи нарастват номинално с 441,1 млн. лв. (7,7 %).

Относителният дял на нетните постъпления от акциз по стокови групи е от: тютюн и тютюневи изделия (54,4 %); горива (39,5 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,3 %) и други акцизни стоки (0,7 %). Постъпленията от акциз към декември 2023 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 3 345,0 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 2 430,8 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 327,7 млн. лева;
- *приходите от ел. енергия и др. акцизни стоки* възлизат на 44,5 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **59,4 млн. лв.**, при планирани за годината 57,5 млн. лева.

Постъпленията от мита възлизат на **322,7 млн. лв.** или 79,7 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 г., като заемат 0,9 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. В сравнение с предходната година събраните мита са със 128,5 млн. лв. (28,5 %) по-малко. Влияние върху спада в приходите от мита имат въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия в съответствие с Регламент (ЕС) № 833/2014 и неговите последващи изменения и допълнения. Друг фактор върху намалените постъпления от мита има въведения с Регламент (ЕС) 2022/870 на ЕП и Съвета от 30 май 2022 г. преференциален режим спрямо Украйна под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната, спиране на прилагането на механизма на „входните цени“ по отношение на плодовете и зеленчуците, спиране на прилагането на тарифните квоти и пълно премахване на вносните мита, и други.

Паралелно с инструментите за търговска защита или подкрепа, законодателството на ЕС предвижда и механизми за стимулиране на икономиката на ЕС чрез суспендиране на митата за някои видове стоки (Регламент (ЕС) 2022/2465).

Най-значително намаление на приходите от мита за 2023 г. спрямо 2022 г. се регистрира при вноса на следните групи стоки: „Чугун, желязо и стомана“ – 36,4 млн. лева (79,7 % спад); „Торове“ – 25,7 млн. лева (спад от 68,9 %); „Автомобилни превозни средства, трактори, мотоциклети и велосипеди и други сухопътни превозни средства, техните части и принадлежности“ – 9,8 млн. лева (25,6 % спад); „Алуминий и изделия от алуминий“ – 9,7 млн. лева (33,3 % спад); „Пластмаси и пластмасови изделия“ – 7,9 млн. лева (21,1 % спад).

В зависимост от произхода на внасяните стоки, през 2023 г. най-голям е дялът на начислените приходи от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума е 174,7 млн. лева, което представлява 54,5 % от всички начислени мита, а спрямо 2022 г. е отчетен спад от 21,3 %. На второ място са приходите от мита при внос на стоки с произход Русия – 18,0 млн. лева, 5,6 % дял от всички начислени мита и спад от 65,4 % на годишна база. Следват приходите от мита при внос на стоки с произход Турция (13,3 млн. лева, 4,1 % относителен дял и спад от 56,4 %), САЩ (12,8 млн. лева, 4,0 % дял в общите приходи от мита и ръст от 3,2 %) и Индия (11,1 млн. лева, 3,5 % относителен дял и спад от 1,1 %).

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет за 2023 г. са в размер на **404,4 млн. лв.** или 74,5 % от планираните със ЗДБРБ за 2023 г. Съпоставени с данните към декември 2022 г. приходите от други данъци нарастват със 177,7 млн. лв. (78,4 %). Влияние върху повишения размер на тази група данъци за отчетния период оказват постъпленията от приетата временна солидарна вноска по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (Регламента). Временната солидарна вноска (ВСВ) се внася за данъчните печалби за 2022 г. и за 2023 г. от дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването за генерираните свръхпечалби съгласно чл. 14 от Регламента. Правилата за определяне на размера на дължимата ВСВ от предприятията от посочените сектори са регламентирани в Закона за корпоративното подоходно облагане (§ 9 от ПЗР на ЗКПО в сила от 8.10.2022 г. – ДВ, бр. 99 от 2022 г.), като е предоставена възможност, задължените лица да могат да правят авансови плащания по тази вноска. Прието е ставката на ВСВ по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 година да е 33 на сто за периода от 1 януари до 12 октомври 2023 г. и 50 на сто за периода от 13 октомври до 31 декември 2023 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет за 2023 г. са в размер на **5 430,0 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. приходи от дивидент за държавата от държавните предприятия, приходи от концесии и други неданъчни приходи.

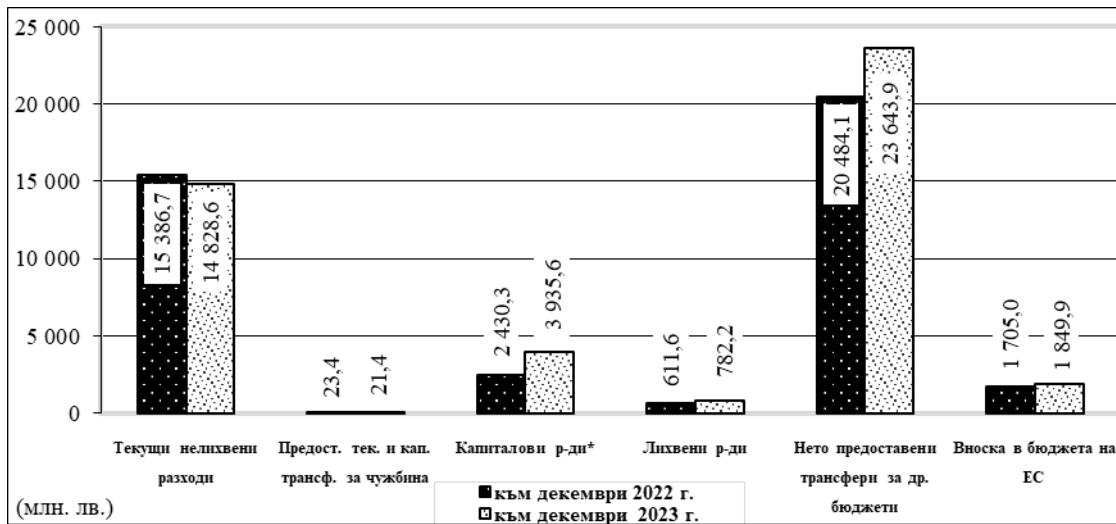
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет за 2023 г. са в размер на **5,3 млн. лева.**

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2023 г. е **45 061,4 млн. лв.** или 96,2 % от предвидените със ЗДБРБ за 2023 г., като нарастват с 4 420,3 млн. лв. (10,9 %) спрямо отчетените за 2022 година.

Разходи, трансфери за други бюджети и вноски в бюджета на ЕС
към декември 2022 г. и 2023 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

• **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет към декември 2023 г. са в размер на **18 785,5 млн. лв.**, което представлява 88,0 % от годишния разчет. Съпоставени с данните към декември 2022 г. нелихвените разходи нарастват с 945,2 млн. лв. (5,3 %).

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 8 498,6 млн. лв. или 98,5 % от планираните за 2023 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 3 535,7 млн. лв. или 66,7 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 339,6 млн. лв. или 59,5 % от предвидените за годината. Част от планираните социални разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 21,4 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 1 454,8 млн. лв. или 91,6 % от планираните за годината. Към декември 2023 г. субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 194,8 млн. лв., субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ са 270,8 млн. лв. и 61,3 млн. лв. са за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 33,7 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 27,6 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания. Към 31.12.2023 г. субсидиите за ДП „Пристанищна инфраструктура“ са в размер на 2,4 млн. лв. и са за преодоляване на последствията от бедствието с кораба "Вера Су". За отчетния период субсидиите за „България Хели Мед Сървиз“ (център за спешна медицинска помощ по въздуха) са в размер на 4,5 млн. лв. Към края на месец декември 2023 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 734,7 млн. лв., от които 601,4 млн. лв. държавна помощ, в т.ч. 170 млн. лв., изплатени през м. септември 2023 г., за осигуряване на подкрепа на земеделските стопани по национални мерки и компенсации на увеличените цени на енергоносители, фуражи и др., в съответствие с ПМС №125/2023 г.; 69,8 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 53,1 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 7,4 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. През месец септември, в изпълнение на ПМС №165/2023 г., по бюджета на Министерството на енергетиката бяха възстановени средства в размер на 401 млн. лв. - от сметки за чужди средства.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 3 935,6 млн. лв., от които 1 984,8 млн. лв. капиталови разходи по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройство и 1 172,0 млн. лв. по бюджета

на Министерство на отбраната. Част от планираните капиталови разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. През януари 2023 г. има възстановени средства (в размер на 8,3 млн. лв.) от предоставен капиталов трансфер през 2022 г. на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД в съответствие с чл. 9 от ПМС № 31/2022 година.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.12.2023 г. са в общ размер на **782,2 млн. лв.** или 99,8 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на 665,0 млн. лв., в т.ч. 645,1 млн. лв. по централния бюджет. Разходите за лихви по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на 19,9 млн. лева (от тях 1,3 млн. лв. са лихвите по заемите с краен бенефициент - търговско дружество).

През отчетния период не са използвани средства за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към декември 2023 г. са в размер на **117,1 млн. лв.** и представляват основно лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет** към декември 2023 г. е **23 643,9 млн. лв.**, в т.ч.:

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 9 325,2 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 7 274,3 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 929,6 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 1 158,2 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 36,9 млн. лева;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 12 796,5 млн. лв., което представлява 96,4 % от годишния разчет;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 1 325,1 млн. лв., 118,7 % спрямо годишния разчет. Високият процент на нарастване на средствата се дължи основно на получени допълнителни трансфери за сметка на предвидените разходи по чл. 1, ал. 5. от ЗДБРБ за 2023 г. за изпълнение на политики в областите „Наука“ и „Образование“.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.12.2023 г. от централния бюджет, възлиза на **1 849,9 млн. лева**.

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет** към 31.12.2023 г. е **отрицателно** в размер на **5 275,2 млн. лева**.

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.12.2023 г. е отчетено положително нетно външно финансиране по централния бюджет в размер на 4 744,1 млн. лева.

Постъпленията по централния бюджет възлизат на 7 277,0 млн. лв. На 23.01.2023 г. постъпиха средствата от емитирания единичен 10-годишен транш еврооблигации по GMTN програмата в размер от 1 500 млн. евро номинална стойност, при лихвен купон 4,5 %, а на 13.11.2023 г. постъпиха средствата от емитираните по GMTN програмата двоен транш облигации, деноминирани в евро, с обем от 2 300 млн. евро съвкупна номинална стойност, в т.ч. първият транш еврооблигации е със сročност 7,5 г., обем от 1 300 млн. евро и лихвен купон от 4,375 %, а вторият транш – 12,5 г., обем от 1 000 млн. евро и лихвен купон в размер на 4,875 %.

Извършените погашения от централен бюджет възлизат на 2 532,9 млн. лв., като на 21 март са изплатени 1 144 млн. евро номинална стойност (2 197,0 млн. лв. главница) в полза на

държателите на седемгодишни еврооблигации на Република България, които са част от емитираните по GMTN програмата през март 2016 г. на МКП два транша еврооблигации; 133,5 млн. лв. са извършените погашения към международни финансови институции (59,5 млн. лв. към Международната банка за възстановяване и развитие /МБВР/, 64,2 млн. лв. към Европейска инвестиционна банка и 9,8 млн. лв. към Банка за развитие на Съвета на Европа). През месец декември са изплатени 202,4 млн. лв. (103,5 млн. евро) по падежирал 10-годишен държавен прехвърляем заем (Schuldscheindarlehen) с кредитор Дойче Банк Акциенгезелтшафт.

По **държавните инвестиционни заеми (ДИЗ)**, управлявани от министерства и ведомства, през отчетния период няма **усвоени** средства.

Изплатените погашения по ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства, са в размер на **105,5 млн. лв.** По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 9,3 млн. лева.

Не са използвани средства, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Операции с **държавни ценни книжа** по централния бюджет (**позиция във вътрешното финансиране**): Към 31 декември 2023 г. е отчетено отрицателно нетно вътрешно финансиране на държавния бюджет с ДЦК в размер на 350 млн. лв., което се дължи на извършените погашения по вътрешния държавен дълг през м. юли на емисия 10,5-годишни ДЦК от 2013 г. с обем от 350 млн. лв. номинална стойност без провеждане аукциони на емисии ДЦК за финансиране на бюджета, респективно няма постъпления от емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към декември 2023 г. са в размер на **15 849,9 млн. лв.** или 101,3 % спрямо годишните разчети. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 15 627,4 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 11 310,9 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 4 316,6 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към декември 2023 г. са в размер на **28 581,3 млн. лв.** (98,8 % от разчета за годината), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 21 697,4 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 6 621,7 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините за 2023 г. са в размер на **3 368,3 млн. лв.** или 102,6 % спрямо годишния разчет към ЗДБРБ за 2023 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 1 396,5 млн. лв. или 96,7 % от разчетите към ЗДБРБ за 2023 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 1 971,8 млн. лв., което е 107,2 % спрямо годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 57,6 на сто. Това са основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и други неданъчни приходи.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **12 534,0 млн. лв.** или 132,3 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2023 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 10 607,0 млн. лв. (126,8 % спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 1 881,0 млн. лв. или 176,8 % спрямо разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 45,8 млн. лв. или 115,4 % спрямо разчета за годината.

Приложение 1

РАЗХОДИ И ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА (млн. лв.)	2022 г. декември	2023 г. декември	разлика дек.23- дек.22	Процент от разходите по КФП декември 23
КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА	9 248,8	11 579,3	2 330,6	100,0%
Държавен бюджет	3 658,8	4 627,2	968,4	40,0%
в т.ч.				
Народно събрание	17,7	22,2	4,5	0,2%
Администрация на президентството	1,6	1,4	-0,3	0,0%
Министерски съвет	20,8	51,1	30,3	0,4%
Конституционен съд	0,5	23,3	22,8	0,2%
Сметна палата	3,8	4,7	0,9	0,0%
Висш съдебен съвет	105,7	115,4	9,7	1,0%
Министерство на финансите	299,9	90,0	-209,9	0,8%
Министерство на външните работи	33,7	24,5	-9,2	0,2%
Министерство на отбраната	433,2	1 003,5	570,2	8,7%
Министерство на вътрешните работи	449,7	339,3	-110,4	2,9%
Министерство на правосъдието	58,1	78,2	20,1	0,7%
Министерство на труда и социалната политика	157,8	160,4	2,6	1,4%
Министерство на здравеопазването	190,1	120,6	-69,6	1,0%
Министерство на образованието и науката	155,5	173,1	17,6	1,5%
Министерство на културата	63,7	64,2	0,5	0,6%
Министерство на околната среда и водите	18,5	17,4	-1,1	0,2%
Министерство на икономиката и индустрията	13,1	12,8	-0,3	0,1%
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	664,5	1 467,8	803,3	12,7%
Министерство на земеделието и храните	50,1	52,3	2,2	0,5%
Министерство на транспорта и съобщенията	59,5	74,1	14,6	0,6%
Министерство на енергетиката	465,8	8,9	-456,9	0,1%
Министерство на младежта и спорта	10,9	21,7	10,8	0,2%
Министерство на туризма	12,8	19,7	6,9	0,2%
Министерство на иновациите и растежа	11,3	7,3	-4,0	0,1%
Министерство на електронното управление	14,6	15,6	1,0	0,1%
ДАНС, ДАР и ДАТО	34,0	41,0	7,0	0,4%
Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	0,4	0,3	-0,1	0,0%
Комисия за защита от дискриминация	0,6	0,5	-0,1	0,0%
Комисия за защита на личните данни	0,3	1,5	1,2	0,0%
Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество	1,9	3,6	1,7	0,0%
Национална служба за охрана	7,9	5,5	-2,4	0,0%
Омбудсман	0,5	0,5	0,0	0,0%
Национален статистически институт	6,2	5,8	-0,4	0,1%
Комисия за защита на конкуренцията	0,6	0,8	0,2	0,0%
Комисия за регулиране на съобщенията	1,8	17,4	15,6	0,2%
Съвет за електронни медии	0,4	0,3	-0,1	0,0%
Комисия за енергийно и водно регулиране	7,0	3,3	-3,7	0,0%
Агенция за ядрено регулиране	1,5	1,5	0,0	0,0%
Комисия за финансов надзор	3,8	3,6	-0,2	0,0%
Държавна комисия по сигурността на информацията	1,5	1,7	0,2	0,0%
Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"	106,0	29,2	-76,8	0,3%
Централна избирателна комисия	9,8	38,5	28,7	0,3%
Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	0,1	0,2	0,1	0,0%
Държавен фонд "Земеделие"	97,0	146,9	49,9	1,3%
Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	0,1	0,2	0,1	0,0%
Централен бюджет	64,4	355,5	291,1	3,1%
Социалноосигурителни фондове	2 636,7	2 867,7	231,0	24,8%
Бюджети на общините	1 679,4	1 770,3	90,9	15,3%
Други бюджети	843,6	167,1	-676,6	1,4%
Сметки за средства от ЕС (вкл. средства по ДМП)	430,2	2 147,0	1 716,8	18,5%